

BOGNÁR ANIKÓ

A két tanítási nyelvű oktatás Tizenkét „nem tucat”-év a magyar közoktatásban

1987–1999

Bevezetés

A két tanítási nyelvű oktatás (újra)szervezett formában 1987-ben a Művelődési és Közoktatási Minisztérium döntése alapján indult Magyarországon. Jelentős lépés volt ez a nyelvpedagógia fejlesztésének a területén. Nagyon figyelemre méltónak találják a magyar két tanítási nyelvű programokat olyan országokban is, ahol igazán nagy hagyományai vannak a nyelvtanulásnak, mint például Hollandiában vagy a skandináv államokban. Ezért hívnak bennünket előadni erről a témáról az Európa Tanács által szervezett számtalan nemzetközi konferenciára, továbbképzésre is.

Az eredeti elképzelések öt éves gimnáziumi kísérletről szóltak. A nyolcadik iskolai évfolyam elvégzése után a tanulók egy úgynevezett nulladik évre iratkoznak be a gimnáziumokba. Ez alatt az idő alatt úgy felkészülnek heti húsz nyelvéra során (angol, orosz, francia, német, olasz, spanyol szerepelt a programban), hogy aztán ezen a nyelven tanulhatnak már öt iskolai tantárgyat is. Matematika, fizika, biológia, történelem, földrajz volt a „kiválasztott” öt (lásd még az 5. pontot).

Azóta négy éves két tanítási nyelvű képzés is indult egyes középiskolákban, ahol az addig megszerzett nyelvtudásra építenek. Számos általános iskolában és egyre több szakközépiskolában is elkezdték a két tanítási nyelvű programot. Ugrásszerű a fejlődés. Ma már pl. testnevelést, rajtot, a szakközépiskolákban szakmai tantárgyakat is lehet idegen nyelven tanítani.

1997-ben az Művelődési és Közoktatási Minisztérium kiadta a „Két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvei”-t (26/1999. VII. 10. MKM rendelet), amelyben hivatalosan is szabályozta az oktatás kereteit. Ezek jelentős módosításokat tartalmaznak az eredeti elképzelésekhez képest (pl. már három tantárgy tanítása/tanulása elegendő a két tanítási nyelvű program elfogadtatásához, szemben az eredeti öttel).

1. A két tanítási nyelvű iskolai oktatás meghatározása és célja

Tudományos szempontból a hazai viszonyok között két tanítási nyelvűnek tekinthető az olyan intézmény, ahol a tanulók anyanyelvétől eltérő nyelven oktatnak az idegen nyelven/eken kívül más tantárgyat is. (A nemzetiségi-kisebbségi oktatás most nem tartozik ennek a témának a vizsgálatába.)

Szervezeti szempontból a mindenkor minisztériumi/fenntartói meghatározások, követelmények a döntőek. Ezekben szabályozzák például az idegen nyelven tanítható tantárgyakat, óraszámukat stb.

A két tanítási nyelvű oktatás célja magas szintű tudás megszerzése az iskolai

tantárgyakból idegen nyelven is, ami azáltal érhető el, hogy a diákok a tantárgyakat az úgynevezett célnyelven tanulják.

Az idegen nyelv tudása így tehát nem cél, hanem eszköz a további tudás elsajátításához, aminek révén magasabb színvonal érhető el mind a célnyelven, mind a tantárgyakban (a megfelelő diákok esetében, mert ebben az oktatási formában csakugyan nagyobb a terhelés, lásd a 3.1., 3.2. pontot). Ezekben az iskolákban a diákok nyelvtudása megközelíti a nyelvterületen iskolázottakét, ami óriási előnyt jelenthet a további életük során.

Olyan értelmiségiekre van szüksége az országnak, akik nemcsak jól tudnak egy idegen nyelvet, hanem a szakterületükön is igen jó eredménnyel állják meg a helyüket, és annak nyelvét is elsajátították már a közoktatásban. Azonnal tudják a szakirodalmat használni, tudnak kommunikálni mind írásban, mind szóban a speciális témáikban is, mire igazán komolyan elkezdene a szakmájukkal foglalkozni, vagy a felsőoktatásba kerülnek, ahol elengedhetetlen az információknak idegen nyelv révén történő megszerzése és átadása.

2. Adatok a két tanítási nyelvű iskolákról

Nehezen követhető ma már a két tanítási nyelvű iskolák száma és programja, olyan gyorsan változnak az adatok, olyan népszerű lett ez az oktatási forma. Jelentős társadalmi igényt jelent a sokszoros túljelentkezés ezekre a programokra. A két tanítási nyelvű iskolákban már közel húsz ezer diák tanul.

Budapest versus vidék: (1996/97)

52 % Budapesten 48% vidéken
(egynyelvűeknél az arány: 25 % Budapesten)

Általános iskolák, nyelvek, tanulók száma

tanév	iskolák száma			tanév	tanulók száma		
	Angol	német	összesen		angol	német	összesen
1995/96	3	6	9	1995/96	412	842	1254
1996/97	4	6	10	1996/97	585	1101	1686
1997/98	5	8	13	1997/98	757	1268	2025
1998/99*	5	8	13	1998/99	936	1378	2314
1999/2000*	10	9	19	1999/2000	1320	1542	2862

Középsiskolák

tanév	angol	francia	német	olasz	orosz	spanyol	összesen
1994/95	17	6	23	3	1	1	51
1995/96	16	6	24	3	1	1	51
1996/97	16	6	24	3	1	1	51
1997/98	17	6	24	3	1	1	52
1998/99*	20	7	24	3	1	1	56

Az adatok Vámos Ágnes: *Magyarország tannyelvi atlasza*, 1998 Keraban; OM statisztikák és a Kétnyelvű Iskoláért Egyesületből Vámos Ágnestől valók.

*Még ellenőrizetlen adatok

3. Kezdeti fenntartások a két tanítási nyelvű oktatással szemben

Amikor a program 1987-ben beindult, bizony elég merész vállalkozásnak számított. Az alábbi hat pontban összefoglalom a kezdeti félelmeket, fenntartásokat, mintegy az ellenérveket, illetve azt, ahogy ma látjuk azoknak a jogosságát vagy túlzott voltát.

3. 1. „Az idegen nyelven tanult tantárgyak ismerete alacsonyabb szintű a két tanítási nyelvű iskolákban”

Nem igazolódott. A rendkívül sikeres egyetemi felvételi eredmények, nem csak nyelvi szakokon, fényesen bizonyítják, hogy a két tanítási nyelvű iskolákban érettségizett diákok milyen jól felkészültek a felvételi tárgyakból. A budapesti Karinthy Frigyes Gimnáziumban működő Nemzetközi Érettségi (International Baccalaureate) program is a két tanítási nyelvű oktatásra épül. Kimagasló eredményeket érnek el a magyar diákok ennek a standardizált, objektív, világszínvonalú vizsgarendszernek a keretében is.

3. 2. „A továbbtanulás veszélyben van ”

Nem igazolódott. A két tanítási nyelvű iskolákban végzett diákok plusz pontokat is kapnak a felsőoktatásban, hiszen két nyelven is tudják a szaktantárgyi anyagot, a felsőfokú nyelvvizsgáért járó pontokról nem is beszélve. Igen nagy százalékukat veszik fel a felsőoktatásba. Csak a Karinthy Frigyes Gimnáziumból például már az első érettségi évében 16 egyetem 25 karára/szakára vettek fel diákokat a két tanítási nyelvű tagozatról, és csak alig egy negyedük jelentkezik nyelvszakokra. Közgazdászok, jogászok, orvosok, mérnökök, informatikusok lesznek belőlük, hogy csak a legdivatosabb, legnagyobb létszámban választott szakmákat említsük meg.

3. 3. „Az intenzív nyelvi előkészítés után a diákok átmennek a hagyományos iskolákba, mert már elég jól és ingyen megtanulták az idegen nyelvet”

Nem igazolódott. A tanulók és szüleik is megértették, hogy az igazán értékes, magas szintű nyelvtudást a szaktárgyak tanulásával érhetik el (lásd az 1. pontot, a két tanítási nyelvű oktatás céljáról).

3. 4. „A diákokat a tantárgyi órákon a nyelvtudásuk alapján osztályozzák”

Részben igazolódott, mert elkerülhetetlen. Akinek gondjai vannak a célnyelvvel, nem tudja magát megfelelően kifejezni, illetve a tananyagot megérteni, annak a szaktárgyakkal is gondja lesz. Ezért motiválja a szaktárgyi óra a diákokat a még jobb nyelvtudásra is. Ugyanakkor nem jelent akkora hátrányt, hogy ez a tantárgyi tudás kárára váljon. A szaktanár a tantárgyi tudásra ad osztályzatot, az esetleges nyelvi hibákat csak jelzi a tanulóknak.

3. 5. „Az anyanyelv tudására hat az intenzíven tanult idegen nyelv”

Igazolódott, pozitív és negatív értelemben is. Tudatosodik sok olyan anyanyelvi elem is, amelyen a tanuló addig nem gondolkodott el, esetleg nem is alkalmazott jól. Ez rendkívül hasznos dolog mindkét nyelv szempontjából, de az egész életen át tartó

ismeretszerzés felől nézve is. Óhatatlanul jelentkeznek negatív hatások is az anyanyelv használatában. Romolhat a gyerekek hanglejtése, magyartalan szerkezeteket használhatnak, a központozással gondok adódhatnak, tükörfordítást alkalmazhatnak, és így tovább. Az esetleges problémákkal tisztában kell lenni, foglalkozni kell velük, de ez a jelenségsor csupán apróság a két tanítási nyelvű oktatás pozitívumaival szemben.

3. 6. „A külföldi szaktanárok nem ismerik a magyar tantárgyi követelményeket”

Teljes mértékben igazolódott. Ezért a legtöbb iskolában külföldi tanárok igen korlátozott számban tanítják a közismereti tárgyakat. A célnyelv tanítására viszont elengedhetetlenül szükség van rájuk. (Lásd a Mellékletet.)

4. A tanítás nyelve, a célnyelv

A célnyelv tanulása szempontjából először a programba belépő tanulók nyelvi szintjét kell figyelembe venni.

Az általános iskolákban ez elég egyértelmű, ott ismerkednek meg a gyerekek az idegen nyelvvel. A középiskolákban azután sokkal változatosabb a helyzet, már csak az iskola típusok sokfélesége okán is. Vannak nyolc, hat, öt és négy osztályos gimnáziumok különféle programokkal. A nagyon színes palettáról itt most csak egyszerűsített képet adhatunk.

4. 1. Az iskolai programok néhány típusa a célnyelv szempontjából

A leglényegesebb szakmai különbség az, hogy az adott iskola épít-e a tanulók addigi idegen nyelvi tanulmányaira.

4. 1. 1. Programok célnyelvi előkészítő évvel (ún. nulladik év)

Ezek az iskolák olyan tanulókat várnak a nyolcadik tanulmányi évük után, akik akár semmit sem tanultak még a célnyelvből, és egy év alatt (ez a 9. tanévük, de nulladik vagy előkészítő évnék nevezik) megtanulhatnak annyira, hogy a tizedik év elejétől kezdve a szaktárgyak tananyagát a célnyelven sajátítsák el. Erre általában heti húsz nyelvóra áll a rendelkezésükre, amikor nemcsak az általános nyelvet kell megtanulniuk, hanem a szaktárgyak speciális nyelvét (szókincsét, kifejezéseit, nyelvi szerkezeit) is. A további heti kb. tíz tanítási órában szintentartás folyik matematikából és magyarból, illetve az életkoruknak megfelelően haladnak a testnevelés, ének, rajz tárgyakból.

Az év végére minden diáknak olyan tudással kell rendelkeznie, ami lehetővé teszi, hogy nyelvi probléma nélkül tanulhassa a szaktárgyakat idegen nyelven, függetlenül attól, hogy a megelőző években tanulta-e már a nyelvet. Ez a szint minden nyelven általában az állami „C” típusú középfoknak felel meg. (Angolból a legerősebb iskolák a Cambridge First Certificate szintjét vállalják.)

A nyelvi felkészítő év (két év a hatosztályos két tanítási nyelvű középiskolákban) után heti 4–5 nyelvóránk van a célnyelvből, és természetesen második idegen nyelvet is tanulnak.

4. 1. 2. „Hozott tudásra építő”, célnyelvi előkészítő évet nem igénylő programok, intenzív nyelvtanulási szakaszokkal

Azok az iskolák, amelyekben nincsen célnyelvi felkészítő év, általában intenzív nyelvtanulási szakaszokat is beillesztenek a programjaikba.

- Vannak, akik a felvett diákokat az első kéttannyelvű év előtti nyáron táborba viszik, és heti 30–35 órás célnyelvi foglalkozást biztosítanak a számukra.
- Az első év elején néhány hétig lényegében csak a célnyelv tanulásával foglalkoznak.
- Hétvégi programok során gyorsítják fel a célnyelv tanulását, például egész évben minden héten szombatonként nyolc órán át.
- Minden nyáron néhány hetes nyelvi tábort szerveznek a tanulóknak.

4. 2. A célnyelv oktatása

Gyakran felvetődik a kérdés, hogy mennyiben más, illetve több a két tanítási nyelvű iskolákban tanult diákok nyelvtudása. Nem lehet erre egyértelmű választ adni, bár vannak könnyen meghatározható elemek is (lásd az Összegzést). A lényeg itt az, hogy a nyelvtanulás nem elsősorban a nyelvórákon történik. A célnyelv és a célnyelvű órák együttes arányának a tanuló kötelező tanítási órái legalább 35%-át kell kiteinnie.

- A szókincsük sokkal nagyobb, mint azoké, akik csak idegen nyelvi órákon tanulják az általános nyelvet. Ezek a diákok a tantárgyak szókincsét, nyelvezetét is tudják. A hétköznapi nyelv tudásán kívül igazi kincsnek tekinthetjük ezt a tág ismeretet, amelyhez általában csak azok a szerencsések jutnak hozzá, akik külföldi iskolába jártak.
- A két tanítási nyelvű iskolákban az oktatási forma sajátosságai révén mind a négy nyelvi készséget egyaránt használja a tanuló, ezek egyforma szinten vannak, míg az általános nyelvi képzésben lehetnek aránytalanul preferált területek. Ezekben az iskolákban a diákoknak sokkal többet kell kommunikálniuk mind szóban, mind írásban. Ez utóbbi gyakran háttérbe szorul a hagyományos idegen nyelvi órákon, pedig éppen a globalizáció, az internet használata ezt egyre jobban megköveteli. Meg kell érteniük a szaktanár magyarázatát, és tudniuk kell kérdéseket feltenni, ha nem értenek valamit, illetve válaszolniuk kell a feltett kérdésekre a tantárgyi órákon is. A tankönyveik tudományos szövegének az anyagát olvassák, meg kell érteniük azt, majd meg is kell tanulniuk, és komoly írásbeli feladatokat is meg kell oldaniuk több tárgyból is.
- Több a külföldi kapcsolatuk, könnyebben létesítenek tanulói csereprogramokat is az anyaországokkal. Az idegen gyerekek járhatnak itt iskolába, és a magyarok gond nélkül tanulhatnak külföldön. Ezek révén sokkal életközelibb nyelvtudásra tehetnek szert.

4. 3. A tanítás két nyelvről

Fontos szem előtt tartani azt a tényt, hogy ezek az iskolák a magyarországi közoktatás részei. Feladatuk a magyarországi ismeretek átadása, bár ez idegen nyelven történik. Nézetem szerint az iskolatípus elnevezését komolyan kell venni: két taní-

tási nyelven folyik itt az oktatás, a célnyelven és magyarul is. Ez nemcsak azt jelenti, hogy bizonyos tárgyakat idegen nyelven tanítanak, hanem azt is, hogy az alapján célnyelven oktatottak anyagát magyarul is tudják a diákok. Természetesen a magyar történelemre és országismeretre jellemző szóhasználatot nem lehet megkerülni, lefordítani, hiszen a „gyepűrendszer” vagy „bokortanya” más nyelven nem létező kifejezés. Ezeket magyarul is meg kell tanulni, de a jelentésüket már idegen nyelven kell elmagyarázni az órán, ami más esetekben is nagyon életszerű helyzet lehet. Ma már a idegen nyelv tanítása során sem ragaszkodunk a régebbi divathoz, az idegen nyelv kizárólagos használatához. Sokszor kifejezetten szükség van, jót tesz az anyanyelv használata, világosabbá, gyorsabbá teszi a probléma megoldását.

4. 4. Elérhető célnyelvi szint

Az érettségire, akár a 12., akár a 13. tanév után teszik le, már felsőfokot kell/ene elérni, hiszen ezt jelenti a két tanítási nyelvű bizonyítvány 4, 5 jegye, a 2, 3 osztályzat középfokot ér. Angolból megközelítik, a legjobbak le is teszik a Cambridge Proficiency vizsgát vagy a TOEFL-t 600 pont körüli eredménnyel, ami amerikai egyetemekre való bejutáshoz is elég. Németből a Goethe Intézet 2. és 3. szintje (Zentrale Mittelstufenprüfung és Kleines Sprachdiplom) közötti tudást ér el az átlagos diák. Például a budapesti Kossuth Lajos vagy a Karinthy Frigyes Gimnázium német két tanítási nyelvű tagozatán a Deutsches Sprachdiplom der Kultusminister-Konferenz Stufe II. vizsgát teszik le a tanulók, ami szintén felsőfokkal egyenértékű. A két tanítási nyelvű érettségi vizsgán a célnyelvnek civilizációs ismereteket is tartalmaznia kell az adott ország/okból.

5. Tantárgyak idegen nyelven a különböző iskolákban Magyarországon

A minisztériumi irányelvek alapján három tantárgyat kötelező idegen nyelven tanítani ahhoz, hogy az iskolát két tanítási nyelvűnek tekintsék, valamint a célnyelvet magasabb szinten kell oktatni a speciális érettségihez (lásd a 4.4. pontot). Ezen kívül „anyanyelvi” tanárnak is kell tanítania az iskolában.

5. 1. Általában a következő közismereti tárgyakat tanítják célnyelven a magyar középiskolákban: matematika, fizika, történelem, biológia, földrajz, esetleg kémia.

5. 2. Szakmai tantárgyak idegen nyelven a különböző szakközépiskolákban: informatika, gépészet, vendéglátás, kereskedelem, idegenforgalom, közgazdaságtan, elektronika, géptan stb.

5. 3. Egyéb tárgyak idegen nyelven a különböző iskolákban: környezetismeret, zene, művészettörténet, rajz, testnevelés stb.; ezek főleg az általános iskolákra jellemzőek.

5. 4. Angolul tanított tantárgyak a Karinthy Frigyes Gimnáziumban: történelem (Magyarorszáé is), földrajz (Magyarorszáé is), matematika, biológia, fizika, számítástechnika, testnevelés; a Nemzetközi Érettségi (International Baccalaureate) program

ban¹: történelem, földrajz, matematika, biológia, fizika, számítástechnika, kémia, pszichológia, filozófia, környezeti tanulmányok, tudáselmélet, közgazdaságtan.

A Karinthy Frigyes Gimnázium Kéttannyelvű Tagozatának vezetése és tanárai azért döntöttek úgy már a legelső két tanítási nyelvű évfolyammal, hogy Magyarország történelmét és földrajzát is angolul tanítják, mert mind nyelvoktatásbeli szakmai, mind pedagógia érvek e mellett szólnak. Úgy találtuk, hogy túl sok idegen nyelven tanított óra veszne el a célnyelv használata szempontjából, ha a történelem és a földrajz anyagának közel a felét, a hazánkkal foglalkozó részeket magyarul tanulnák a diákok, éppen azokból a tantárgyakból, amelyek a leginkább nyelvigenyesek. A másik ok pedig, hogy az idegen nyelvet használók az életben sokkal többször kommunikálnak a hazájukról, annak történelmi, földrajzi vonatkozásairól, mint pl. a középkori Kínáról vagy Dél-Amerika mezőgazdaságáról. Iskolai összehasonlító felméréseink bizonyították, hogy a tanulók, akik angolul tanulták Magyarország történelmét és földrajzát, a legkevésbé sem maradtak el a tantárgyi tudásban azoktól a csoportoktól, amelyek a magyar nyelvet használták. A nyelvgyakorlás szempontjából pedig kifejezetten előnyben voltak, hiszen évenként heti 4–5 órával több jutott az angolul való kommunikációra. Természetesen hazánkról a forrásanyagok csak magyarul vannak meg, azokat az anyanyelvükön használják, így még jobban megvalósulhat az igazi két tannyelvűség az iskolai oktatás során.

Összegzés: problémák és előnyök a két tanítási nyelvű oktatással kapcsolatban

A két tanítási nyelvű oktatás megszervezése, zökkenőmentes működtetése nem könnyű feladat, az eddigiekből már sok mindenre fény derült. A nehézségeket és az előnyöket talán az alábbiakkal lehetne összefoglalni.

Nehézséget okoz, hogy a tananyagellátás nagyon nehéz és drága, a kis példányszámú könyvek előállítása nem kifizetődő. Hiányzik továbbá a speciális nyelvtanárképzés a célnyelv/ekre (általában sincs külön felkészítés a középfok feletti szinten tanító tanárok számára, egyetemeken sem), valamint a megfelelő anyagi támogatás. A két tanítási nyelvű oktatás drágább, mert kisebb csoportokban kell a tantárgyakat idegen nyelven tanítani, így több tanárra és tanteremre van szükség; illetve nagyon jól képzett tanárookra van szükség, mind a nyelvoktatásban, mind a tantárgyak tanításához, akiket nagyon nehéz a rosszul fizetett tanári pályán tartani, de legalább ez utóbbiak képzésére megoldást jelent az ELTE Természettudományi Karán megszerzhető diploma-kiegészítő.

Előnyt jelent viszont, hogy a két tanítási nyelvű oktatásban a tanuló kognitív fejlődése a legmagasabb szinten van (a tanulóknak kettős terhelésnek kell megfelelniük, ha idegen nyelven tanulják a tantárgyakat, mégis: két tanítási nyelvű középiskolákból átlag 65-100 % jut tovább a legjobb egyetemekre, talán mert „teher alatt nő a pálma”). Ugyancsak a legmagasabb szinten van a toleranciára, a multikulturális

¹ A programról bővebben lásd: Bognár Anikó és társai. „Az idegen nyelvek a nemzetközi érettségi (International Baccalaureate) oktatási rendszerében.” in: *Modern Nyelvoktatás*, 1998. szeptember, 82–88 pp. (A szerk.)

értékek elismerésére és a másság elfogadására nevelés, valamint a tartalom-centrikus és az intenzív idegennyelv-oktatás. Ugyanakkor más idegen nyelv/ek tanulása könnyebb, az anyanyelv ismerete, használata pedig tudatosabb. A diák korán megismerkedik a tudományok szaknyelvével, ezért előbb teremthet kapcsolatot a szakmája nemzetközi programjaival és nemzetközi munkaerő piaccal.

MELLÉKLET

Az anyanyelvi nyelvtanár és a nem anyanyelvi angoltanár szembeállítása

A két tanítási nyelvű iskolákban szerzett tapasztalatok alapján a Karinthy Frigyes Gimnáziumban anyanyelvi tanár csak a célnyelvet taníthatja az országokban lévő tantárgyi követelmények különbözősége miatt.

ANYANYELVI TANÁR	
POZITÍVUMOK	NEGATÍVUMOK
naprakész nyelvismeret	nem ismeri:
az újdonság varázsa motivál;	– a helyi kultúrát,
hiteles modell (ami még nem tanítás);	– a helyi intézményi rendszert,
naprakész általános ismeretek, szakásoktól a legújabb „számokig”;	– a diákok anyanyelvét,
információforrás a kollégáknak;	– az interferencia problémákat, és nem tudja azokat kezelni;
tökéletes idegen nyelvű kommunikáció a diákokkal, mert az anyanyelv nem használható;	gyakori az elkötelezettség hiánya (hátizsákos tanárok)
magabiztosság;	
modernebb módszerek;	
az íráskészséget jobban tudják fejleszteni (angol nyelvterületen különösen fontos készség, szakmailag felkészültebbek).	
NEM ANYANYELVI TANÁR	
ismeri a diákok anyanyelvét, így tisztában van:	mert nem anyanyelvi beszélő, így
– problémákkal (kulturális, egyéni, nyelvi),	– önbizalomhiány a nyelvtudás szintje miatt
– a nyelv tanulási stratégiákkal, módszerekkel (az anyanyelvvél),	– túl precíz tudást követel meg;
– az interferencia okozta nehézségekkel	az intézményi kultúra túlzó követése (merevség).
– a nehézségek megelőzésének a lehetőségével;	
több empátia a nyelv tanuló iránt;	
nyelvtan tanítása;	
fordítás tanítása;	
a helyes kiejtés tanítása (!);	
a képzett tanárok aránya jobb;	
bizonyos korosztály, szinten levők jobban kedvelik;	
a helyi kultúra (szervezeti és vizsga) ismerete;	

EGYETEMI KÖNYVTÁR

Alkalmazott nyelvészet

- Lengyel Zsolt *Az írás*
204 OLDAL, 2000 FT
- Szabó Zoltán *A magyar szépírói stílus történetének fő irányai*
264 OLDAL, 1700 FT
- Szépe György-
Derényi András (szerk.): *Nyelv, hatalom, egyenlőség*
Nyelvpolitikai írások
296 OLDAL, 3000 FT
- Medgyes Péter *A nyelvtanár*
200 OLDAL, 1200 FT
- Gósy Mária *Pszicholingvisztika*
270 OLDAL, 2700 FT
- Navracsics Judit *A kétnyelvű gyermek*
200 OLDAL, 2000 FT

Általános nyelvészet

- Bánréti Zoltán (szerk.) *Nyelvi struktúrák és az agy*
468 oldal, 3900 Ft
- Fónagy Iván *A költői nyelvről*
500 oldal, 4200 Ft
- Ferdinand de Saussure *Bevezetés az általános nyelvészetbe*
396 oldal, 2600 Ft

Újdonság

- Kiefer Ferenc *Jelentésemélet*
384 OLDAL, 3300 FT

Hamarosan megjelenik

- Beaugrande - Dressler *Bevezetés a szövegnyelvészetbe*
KB. 320 OLDAL, KB. 2500 FT